

סימן טו

בענין קריאת שם יהודית לבתו

יהודית בת צארי החמי דפ' תולדות, המרשעת,
אשמו של עשו הרשע?

ומה נשיב לו על שאלתו הנכונה הזו?

ולכאורה י"ל שאומרים לו שמה גופא שיוחנן
כה"ג קרא כך לבתו, מזה גופא מוכח
שידעו אז בזמנו שיש עוד יהודית מפורסמת, נדקנית,
וקראו על שמה, ואע"פ שלא נזכרה בתנ"ך.

ואם תאמר: אבל יהודית זו הנדקנית על שם מי
נקראה, כשלא ידעו רק מיהודית בת צארי
החמי.

ואולי י"ל שידעו שכבר אז, בזמן יהודית אשת
עשו, היו עוד נשים, או עוד אחת, בשם
יהודית, והיתה נדקת.

או אולי יש בזה עוד מהלך נפלא: דכשלא שצנא
דהתוס' לכאורה אין משמעות להשם הזה מלבד
שהוא שם, אבל בשם "יהודית", שיש לו משמעות
נשגבה נפלאה מפוארת, שכך נקרא שם עם ה', על
שם יהודה, והלשון שלהם נקראת "לשון יהודית"
[4 פעמים בתנ"ך, עיין בקונקורדנצי', כמו שכתב
החזו"ט ע"י עיין בקונקורדנצי', וכן הפמ"ג], ועם ה'
נקרא יהודים [עיי"ש כמה עשרות פעמים], וציחיד
"יהודי" [עיי"ש כמה פעמים], וחז"ל קראו להנהגות
הקדושות של עמנו הקדוש "דת יהודית"!!!...

ובמדרומני שכבר בילדותי זכיתי לשמוע מפה קדשו
של אבי זצ"ל, שה"שפת אמת" הקדוש
זיע"א מציא בשם זקנו הקדוש ה"חידושי הרי"מ"
זיע"א, שלכן נקראו כל עם ישראל "יהודים" על
שם "יהודה", שהוא מטעם "הפעם אודה את ה'",
שזה הוא הטבע של יהודי שהוא תמיד מודה לד'
ה'! אשרינו מה טוב חלקנו! ויחנן שיש עוד ציחורים
בזה בספרי רבנן קדישי קמאי ובתראי זי"ע ועכ"ל.

והראיה לי כבוד ג"א שליט"א שהוא בספר "שפת
אמת" על התורה ר"פ ויגש, וזה לשונו
הקדוש:

קידושין י"ב ב' "לאו היינו דיהודית
דביתהו דרבי חייא....".

בס"ד מולש"ק תולדות אור לג' כסלו תשס"ט

כאשר רונה אדם לקרוא לבתו שם יהודית, ושאל:

הרי זה ה' שמה של אשמו של עשו הרשע, כדכתיב
צפרשה שקראנו היום: "ויהי עשו בן ארבעים
שנה ויקח אשה את יהודית" וגו', "ומהיין מורת
רוח לינחק ולרצקה", והיתה מרשעת, שהיתה
מקטרת לע"ז, ואמרינן צימא ל"ח ב' דלא מסקינן
בשמייהו דרשעים [וב"שית השדה" במהדורא
הראשונה הסתפק בזה אם זה איסור, ואחרי
שהראוהו את לשון קדשו של אדונו קדושו
המהרש"א ב"ח צמעיית כ"ח א' שזה איסור כתב
אח"כ במהדורות הצאות שזה איסור, צלי הזכרת
שם של המראה מקום למהרש"א הזה, לשיטתו ע"פ
החזו"א — כך הם אומרים — שאמר שלא נריך
להזכיר את המראה מקום], וא"כ איך יקרא שם
בתו יהודית, שהי' שם של מרשעת כזו?

אוצר החכמה

ואומרים לו: אחת תחשוב על יהודית בת יוחנן
כה"ג, שעל ידה נעשה נס חנוכה, עי'
ברמ"א סי' תר"ע וצמאנה צרורה שם ס"ק י"ב.

אי נמי יכול אחת לחשוב על מה שלמדת בקידושין
דף י"ב ריש ע"ב [וגם ציממות ס"ה ב']
דביתהו דרבי חייא היתה יהודית, וכמש"כ התוס'
בשבת י"ב ב' וימא ל"ח ב' וכתובות ק"ד ב' שאם
יש אותו שם גם לנדיק וגם לרשע, שפיר אפשר
לקרותו בשם זה, והכוונה לנדיק, ואין זה מסיק
בשמי' דרשע ח"ו, ואפילו שהיומר מפורסם הוא
שצנא הרשע, מ"מ סגי שיש גם שצנא לנדיק.

ועדיין יקיר הנפש דן שואל: הא תינת יהודית
דביתהו דר' חייא נקראה על שם יהודית
בת יוחנן כה"ג, שקדמה לה הרבה שנים, אבל איך
קרא יוחנן כה"ג לבתו יהודית, כשאז ידעו רח על

בשמייהו, ועוד דמסתמא לא נמנא שום אדם נדיק שהי' לו שם כיונא צוה, משא"כ באצטלוס וכיונא צו, דאפשר שקודם לזה כמה נדיקים נקראו בשם זה, ואצטלוס גופא נראה שהי' נדיק קודם שמרד באציו.

ולכאורה מילתא דמסתבר הוא, דבשם הרגיל ומנאי לנדיקים ולרשעים לא שייך לומר דלא מסקינן בשמייהו, וכדמשמע מלשון המוספות עלמנן בענין שבנא, דאי תרי שבנא הוו אחי שפיר, וא"כ אפילו אי חד שבנא הוה בקרא, אפ"ה איכא למימר דכמה וכמה שבנא מנינו קודם לזה שהיו נדיקים.

ולפי זה אין צורך להגיה כלל לא באצטלוס ולא בשבנא.

בן נ"ל לולי שר"ת לא כתב כן].

ועל דרך הקודש הזו, הנה לענ"ד האצ והאם המרוגשים מאד מאד מלידת בנם, שהיתה בנאים מיוחדים וכו' וכו', וחפצים לקרותו בשם "מפן", על שם המתנה הטובה והיקרה שנתן להם הקב"ה, והשם הזה הוא תמיד למזכרת נצח למסדי השי"ת עמהם, וכל פעם שיקראוהו "מפן" הרי זה פרסומי ניסא למסדי השי"ת העצומים האינסופיים [ואם היתה צת היו קוראים לה מפנה], ואע"פ שבאמת כל בן או צת שנולדים, ואפילו בלי שקדמו לזה הרצה הרפתקי [כרש"י קידושין ל"ג א' שראו הרצה נסים ומופתים], ובאמת זה מפן עצום, או מפנה עצומה, מהצורה עולם, אבל כן הוא דרך בני אדם רגילים שמרגישים יותר בחסדי השי"ת באופנים מיוחדים.

ובדרך שאמר קדש הקדשים המהרי"ל דיסקין זיע"א על דברי רבי חנינא בן דוסא הקדוש בגמרא הקדושה תענית כ"ה א' שאמר בפשיטות ובדואות: "מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק", כי באמת מה ששמן דולק הוא לא פחות נס ומופת ממה שחומץ דולק, אלא שאנשים רגילים בזה, אבל המחבוב יודע שזה היינו הך.

ובכמו ששמעתי פעם מהרה"צ הצלתי נשכח רבי שמואל גוטפארב זצ"ל, שהזמינו אדם אחד לבית מילה של בנו הראשון, שנולד הרצה שנים

"ויגש אליו יהודה. מלשון הודאה, והוא כל איש ישראל. שמעתי מאא"ז מו"ר וצלח"ה [- החידושי הרי"מ זיע"א] שנקראו יהודים על שם שמודים להשי"ת על כל דבר קטן וגדול, שיודעין שהכל ממנו ית' בוי. ועי"ז יכולין ליגש.

וזה עצה בכל שעה צר והסתרת פנים לכל איש ישראל. העצה להתבטל לרצון השי"ת ע"י שמברך האדם אצלו שגם בתוך ההסתר יש חיות מרצון השי"ת. וזהו ויגש אליו להשי"ת. וגם כי זה נקרא הגשה ליוסף, כי יוסף הוא הנקודה הפנימית שיש מהשי"ת במ"ש במ"א.

ובאמת הי' אז צר מאד ליהודה במ"ש מה נאמר בוי. והי' עצתו על ידי הגשה זו לפנימיות הדבר. כי לא הוסיף בבקשה זו, רק שחזר כל הדברים לעצמו להיות מיושבין אצלו ולקבל רצון השי"ת בשמחה. וע"י שמבררין שהוא מהשי"ת נתגלה הפנימיות, ובתיב ולא יכול יוסף שהוא הפנימיות להתאפק ונתגלה הפנימיות וממילא הוציאו כל איש בוי. שההסתרות והיצוניות שהם מסתירין הפנימיות נתבטלו, עי"ש בכל דברי קדשו, זי"ע ועכ"א.

עכ"פ זה מה שבארי החמי קרא שם צתו יהודית אין זה פוגם כלל וכלל ביופי והדר של שם הקדוש הזה "יהודית", שהיא צת לעם הקודש! האם נכונים הם הדברים היקרים הללו שזכינו צהם בעזרתו ית"ש?

[שו"ר בעזהשי"ת שכפי הנראה הן הן הדברים שכתב צה אדוננו קדושו ה"פני יהושע" זיע"א צרפ"ג דכתובות ק"ד צ' [צד"ה "מוספות ד"ה שני דיני כו"], וזה לשון קדשו:

"...מידו לולי דברי המוספות, הי' נ"ל דלא שייך לומר דלא מסקינן בשמייהו אלא בשם דואג וכיונא צו, שהשם גופא מורה על זה שהי' רשע, כדדרשינן דכתיב דואג וקרינן דויג, [א"ה: זה לשון הגמרא הקדושה סנהדרין ק"ו צ': "כתיב דואג, וכתיב דויג, אמר ר' יוחנן: צתחילה יושב הקצ"ה ודואג שמא ינא זה למרצות רעה, לאחר שינא אמר וויי שינא זה" [לכך כתוב דויג, רש"י], והפג"י זיע"א קינר], שהי' הקצ"ה דואג שמא ינא למרצות רעה, וא"כ שייך לומר דלא מסקינן

אחרי החתונה, ותתקיים צאולם מפואר וכו' וכו', ואמר לו: אם כן הלא ברית מילה רגיל, שנולד לתקופת השנה, צריך לעשותו צאולם עוד יותר מפואר, אחרי שרואים שזה לגמרי לא טבעי, ולא פשוט, ויכול גם להיות שישתהה שנים מרובות עם אירועים שונים, וזכרות נדיקים, וקצרי נדיקים, ורפואות ורופאים וכו', ודוק היטב היטב בזה.

[אח"כ 1234567]

אבל עכ"פ רגילות דאינשי היא שאחרי כל המאורעות הם מרגישים יותר, ורואים הם ההורים היקרים הללו שיהי' השם "מפן" תמיד לנוגד עיניהם.

ויברא ג"א שליט"א ויטיח צפניו של האב המרוגש הנדהם, ש"מתן" צתנ"ך הי', רח"ל, כהן הצעל [מ"צ י"א י"ח, דה"י ב' כ"ג י"ז], ולא מסקינן...! ואחרי שעיינתי צס"ד בקונקורדנצי', ראיתי שיכול הי' להוסיף עוד בקיאות גם מירמי' ל"ח א' שאציו של שפטי' השר של נדקיהו המלך נקרא מפן, ומצואר צמגילה ט"ו א' שאם אחד רשע כולם רשעים, אצל אמנם כל זה הוא בקיאות יפה מאד, ומרגשת מאד, כמוצן, אצל לענ"ד איננו נוגע כלל לנידון דידן דקריאת השם, דלא מיציעא כשהאב הזה [וה"ה כל המשפחה וכל הסוצים צמשך כל השנים] אינם כאלו בקיאים צתנ"ך, כרובא דאינשי, ואינם יודעים כלל לא מכהן הצעל ולא מאצי השר, אלא אפילו אם הוא יודע [וצפרט אחרי שהגאון שליט"א הפתיעו צהענקת הידיעה החסודה הזו], אצל הלא זה צרור כשמש שכוונתו הטורה היא אך ורק ל"מפן" טוב מהקצ"ה, להודות ולהלל ולשבח לשמו הגדול והקדוש. והנה צשלמא ל"שצנא" מהחוס' כמדו' שאין שום משמעות מלבד שזה שם, ואולי גם "אצטלוס" דהחוס' כן הוא [ויל"פ], אצל "מפן" הלא היא מלה מצד עצמה, שפירושה "מפנה", "הרצו עלי מאד מהר ומפן" [וישלח ל"ד י"ב], "וזה לך תרומת מפנס" [קרח י"א י"א], "מפן" אדם ירחיצ לו" [משלי י"ח ט"ז], "לאיש מפן" [משלי י"ט ו'], "מפן צסתר" [משלי כ"א י"ד] — [מועתק הכל מהקונקורדנצי']! — והאב והאם הקוראים שם צנס יקירם "מפן" מתכוונים כמוצן רק לטובה ולשמחה ולצרכה.

ואין צוה שום ספק ספיקא ואלו של הוה אמינא שיש כאן כאלו חזיה מזכרת, "מסקינן שמייהו", רח"ל, של הרשעים שנקראו צתנ"ך צסם זה, ושם רשעים ירקב, ואינו פוגם כלל צמשמעות הנעלה הקדושה המפוארת של הציטוי "מפן", כשכל הצריאה כולה היא "מפן" מהצורה עולם צהשפעת טובו וחסדיו. [ויעוין קונטרסי "נטילה ונתינה" צספר הקדוש "מכתב מאליהו", זי"ע ועכ"א].

הנה חלק מהנ"ל העתקתי צס"ד מהספר "משמר הלוי" על מסכת צרכות מהדורת שנת תשס"ה עמ' קי"ב, יעוי"ש עוד דצרים נחמדים צנושא נחמד זה, ואם צצר מעיינים שם, כדאי לענ"ד לעיין שם גם צעמ' הצא קי"ג עד סוף הסימן שם צענין שמיטה הקדושה.

ב"ה נשתייר עוד דיו צקולמוס צענין נכצד זה, ולע"ע כאן תהי' עמידת הקנה צמקומו צענין זה, ולעולם יהא אדם רך כקנה, כה יחני השי"ת.

צס"ד יוס ג' וילא ה' כסלו תשס"ט

והנה כשנאמרו צס"ד כל הדצרים הנחמדים הנ"ל צענין השם "יהודית" לפני החצרים המקשיצים שי' צצית המדרש "ירחי כלה", האירו את עיני הטרוטות צדצרי מאור עיינו רש"י צפ' וישלח ל"ו ב': "אהליצמה היא יהודית, והוא [וצרמצ"ן שם העתיק דצרי רש"י: אותו רשע] כינה שמה יהודית, לומר שהיא כופרת צעצודת אלילים כדי להטעות את אציו", עכ"ל רש"י הקדוש.

ולפי"ז הלא א"ש הכל היטב, ואין התחלה צכלל לשאלה, שכצר ה"יהודית" הזו אשתו של עשו ניתן לה על ידו השם הזה כדי להטעות את אציו, לומר שהיא כופרת צע"ז, הרי שכצר אז הי' שם זה שם קדוש, ולא ח"ו שם של מרשעת, דלא מסקינן צשמה, אלא שם להכופרת צע"ז ומודה צה', ואין לך שם משוצח לצדקת גדול מזה.

והעירובי למגילה י"ג א' "כל הכופר צע"ז נקרא יהודי", ולמד"ר צראשית [צ"ח ו']: "יהודה אחת יודוך אחיך... אמר רשצ"י: יהיו כל אחיך נקראין על שמך, אין אדם אומר ראצני אנה,

זיע"א בשם הגדולים מערכת גדולים אות א' ס"ק
ל"ד], שהיא מבוסמת ונאה וטובה וכו', וכו', א"כ
אין קפידא בזה, וכמשכ"ל בס"ד.

(ב) **אולי** יגיד עליו רעו, שלעולם בשמת הוא שם
נדקות, שמהי' מבוסמת במלוות ומעשים
טובים, וכמו שלאשתו האחת קרא עשו בשם יהודית
כדי להטעות את אציו כמש"כ רש"י הנ"ל בפ'
ישלח, הכי נמי לאשתו השני' קרא בשם היפה
בשמת כדי להטעות את אציו.

ובמדור' ששתי הדרכים הנ"ל טובות הן. עכ"פ
שלמתי שאלה זו [בשם ת"ח יקר שליט"א]
לכמה גדולי וחכמי תורה שליט"א.

ובעש"ק וישנן נתכדדתי בזה בתשובה מכבוד
הגרמ"ק שליט"א וזה לשונו:

לידידנו הרמ"מ שליט"א

ב"ה שרואים צורת אות מכת"ר, נקוה שיחזור
לאיתנו כימי קדם בעזה"י.

מה שכתב מבשמת, כיו"ב יש להעיר מיבמות ס"ה
ב' יהודית דביתהו דר' חייא וכן יהודית מגם חנוכה
(המוזכר ברמ"א או"ח סי' תר"ע) ואיך קראוה יהודית
והוא שם אשתו של עשו.

וכן יש לשאול איך קרא זרובבל לבתו שלומית
(דה"א ג') והרי בתורה נזכר לגנאי שלומית בת דברי
והיא היתה מרשעת במפורש שם בויק"ר. וכיוצא בזה
הקשו התוס' ישנים ביומא שם מר' ישמעאל איך קראוהו
כן למ"ד לא עשה תשובה ישמעאל, והתשובה לד"ז
ראיתי בשם א' מהקדמונים (איני זוכר בעת מי) שאם
השם נאה ואין מבוזים כלל לשם הרשע אין קפידא
לקרוא ובוז מיושב כל הני.

ומיד כתנתי לו שליט"א בס"ד:

בס"ד עש"ק וישנן כ"ז כסלו תשס"ט

נעימות צימינס נלח!

זה עתה הגיעני מכתב קדשם ע"ד בשמת
והמסתעף.

והנה זה לשון גאון עוזנו החיד"א זיע"א בשם
הגדולים מערכת גדולים אות א' ס"ק ל"ד:

שמעוני אנא, אלף יהודי אנא", יעוי"ש בכל דברי
המד"ר.

וב"ה שהאירו עינינו בזה.

וא"כ עפי"ז הלך זכינו למהלך חדש נפלא בזהאי
ענינא, שכשהשם מפואר מכל עצמו, ומלינו
שניתן לרשע או מרשעת, א"כ אין זה שם שקשור
ברשעתם, אלא אדרבא י"ל שניתן להם השם מפני
חשיבותו וקדושתו. [ושב הראה לי ג"א שליט"א
שכ"כ גאון עוזנו החיד"א זיע"א בשם הגדולים"
מערכת גדולים א' אות ל"ד].

ואפ"ל כך גם בשם מִתָּן, וגם בשם שְׁלֹמִית [יעויין
משמר הלוי ברכות מהדורת תשס"ה עמוד
קי"ב].

וא"ת: איך ידע זאת?

וי"ל: שזה גופא שהשם הזה הוא משונה ומפואר
מכל עצמו מפקיע מלהיות אותו שם של
רשע, אלא אמרינן שנתנוהו לרשע כדי שיהי' תולדות
טובות מזה. ולא ביטל השם מעלתו וחשיבותו עי"ז,
אלא אדרבא עילויי עליי', שתלו בו תקוות שיצא
לפירות טובים. ודוק היטב היטב בזה. [והעירו עי"ז,
וגם בשה"ג שם, משם ישמעאל שדנו עליו התו"י
יומא ל"ח ב', ולענ"ד י"ל].

האמר החכם

האם נכונים הדברים וניתנים להיאמר בצית
המדרש?

★

והנה נתכדדתי בס"ד בענין הנ"ל במכתב יקר
מכבוד ת"ח יקר שליט"א, והעיר הערה
עלומה בפסוק במלכים א' ד' ט"ו שאחיתמען לקח
את צִמְמַת בת שלמה לאשה, והלא שלמה המלך
אמר במשלי י' "ושם רשעים ירקב", ואמרינן ציומא
ל"ח ב' דלא מסקינן בשמיהו, וא"כ איך קרא שלמה
לבתו בשמת, כשם המרשעת, אשתו של עשו. עד
כאן שאלתו הנפלאה העלומה.

וחשבתי לענמי בס"ד בשני אופנים:

(א) **כיון** שהשם בשמת הוא נאה וטוב ויאה מכל
עצמו [כלשון גאון עוזנו מרגא החיד"א

והנה "יהודית" כתב רש"י צפ' וישלח שעשו קרחה
כן כדי להטעות את אציו, ואם כן מלכתחלה
זה שם של נדקות. כך אומרים העולם שי'.

והנני כופל תודה וזרכה על מכתב קדשם
ומצפה לתשובה מאהבה: האם כל הנ"ל נכון
הוא?

שבתא טבא ותמיד טוב ושמח

מנפה ליטעות גדולות

משה מרדכי בן סימא לאה

וזו התשובה מאהבה:

בעזה"י ערב חנוכה תשס"ט

לידידנו הנרמ"מ שליט"א
[אח"ח 1234567]

ברוך אתה לשמים שהחזרתם לי אבדתי כי באמת
כדברי הרחיד"א ראיתי זה (כמדומה) אמנם כ"ז בדורות
הראשונים בזמן כתבי הקדש אבל בדורנו אין לנו וכמו
דאמרו בבראשית רבה פל"ג ז' ר' יוסי אומר הראשונים
ע"י שהיו מכירין יחוסיהן היו מוציין שם לשם המאורע
אבל אנו שאין אנו מכירין יחוסינו אנו מוציין לשם
אבותינו רשב"ג אומר הראשונים שהיו משתמשין ברוה"ק
היו מוציין לשם המאורע אבל אנו שאין אנו משתמשין
ברוה"ק אנו מוציין לשם אבותינו עכ"ל, ובדורנו חלילה
לסמוך ע"ז ולקרות בשם רשעים אפי' אם זה שם יפה
ועינינו רואות שכל הראשונים נתקשו גם על התנאים
ואמוראים איך קראו בשמות אלו ואף א' לא תירצו תי'
זה, עיי"ש בתו"י יומא ל"ח ב' שנתקשו איך קראו לתנא
ר' ישמעאל למ"ד לא עשה תשובה וגם בתוס' הרא"ש
והרי"ב"א שם נתקשו בזה אף שהוא שם יפה, ועי'
בתוס' כתובות ק"ד ב' שנתקשו בשם אבשלום אף שהוא
שם יפה מאד והגיהו שם שצ"ל אבי שלום ובשבת י"ב
ב' נתקשו בשם שבנא והוצרכו לתרץ דתרי הו' בתנ"ך
ובמגילה י' ב' נתקשו בשם עפרון ובגיטין י"א א' נתקשו
בשם שבתאי ובשם בטאי ע"ש וכפי זכרוני דעת
המהרש"א שהקורא בשם רשע עובר באיסור גמור, וגם
סופו לא יהי' טוב כראמר ביומא שם חזי מאי סליק ביי',
ולכן בזמננו חלילה לקרוא בשם מתן שהוא כהן הבעל
והרגוהו לפני המזבחות וכן שלומית אף שמצינו אותו
בתנ"ך כיון שבתורה נזכרת לגנאי אין ראוי לקרותו וכן

"והי' אפשר לומר דהיכא דהשם עלמו הוא טוב
נאה ויאה לא משגיחין אם אדם רשע נקרא
בשם זה.

והכא דשם אליעזר הוא טוב מאד ופתרוננו דהמקום
יהי' בעזרו לכן משה רבינו קרא אליעזר.

והרב המצ"ט לא הולך לזה בנדונו ויפה אמר
שנקרא על שם בנו של משה רבינו ע"ה
אבל למשה רבינו ע"ה עלמו אפשר לומר כאשר
אמרנו דשם עלמו הוא טוב".

עכ"ל מרן החיד"א זיע"א ויש שם עוד המשך
[אולי יעינו בזה].

והאם לזה נתכוון רבנו שליט"א במכתבו?

עכ"פ אם רבנו שליט"א מקיים לזה, אם כן האם
נ"ל שכל מה שנדפס בשם רבנו שליט"א
צמח ספרים בענין זה להד"ס ולא הי' ולא נכרא?
[אוצר החכמה]

דהנה שם "מפן" הוא שם נאה וטוב ואין
האז והאם מתכוונים כלל להרשע שנקרא
כן [וגם חילו לא גילה רבנו ד"ז לא היו יודעים
בכלל שיש בזה] — ואם כן לא נכון שלא הסכים
רבנו שליט"א להשם הזה?

ובן מה שנדפס שלא מקיים לשלומית — גם כן
שקר? מלכד ש"שלומית" יש בזה"י, צת
נדיקים.

ובן הקוראים יורם או יהורם — כוונתם ליופי
של השם, ובאמת רבנו שליט"א לא מתנגד
לזה?

ועוד שמות כיו"צ, אשר נדפס צמח וכמה ספרים
מהתנגדות רבנו שליט"א לזה, ועכשיו שמח
אני לקרוא במכתב רבנו שליט"א שכפה"נ הכל שקר.

ואני עני כבר מזמן דרשתי בפירקא, [וגם הדפסתי
בס"ד במשמה"ל זרכות מהדורת תשס"ה
עמ' קי"ז קי"ג, וכעת נדפס והולך בס"ד משמה"ל
קידושין לדף י"ז ע"ב "כי הא דיהודית דציתהו
דרבי חי"א..."], ושם קבעתי ענין זה בס"ד, שאיני
מאמין לכל מה שמספרים ומדפיסים, והאם יכול
אני לשמוח כעת שאכן הכל שקרים והזיות?

הנני שמח שמאלו מציאים מחצרי הזמן שצ"ש
השדה"ה הראה מהרש"א שאסור, צלי המציא הראשון,
יעוין צמיר נ"ו צ' וכו' וכו'.

ד) עכ"פ מה זה נוגע לענינו ולנידונו, שכן
בדאי שהוא איסור, כדכתב אדונינו
המהרש"א, אבל אין צוה יותר איסור ממה שהורנו
הראשונים ז"ע"א, ומנלן לחדש צדורנו איסורים יותר
מהראשונים? אחמה! [ומה אעשה שזה מזכיר לאיש
עלוב כמוני את הדברים שהם כגחלי אש של רצו
הקדוש החזו"א צ"קובץ אגרות" ח"א סי' נ"ו וסי'
נ"ז, ואולי צעוד מקומות, והנני עני ממש נחרד
מזה, ירחם ה'].

ואם החוס' אומרים שכשיש שני שמות כאלו צמ"ך,
אחד נדיק ואחד רשע, אפשר לקרוא כשם
הנדיק, מנלן להוסיף איסורים שגם צכה"ג אסור?
ולכך שלומית צח זרובל [מדה"י א' ג'] למה יהי
צדורנו אסור לקרוא בשמה עפ"י דברי החוס'
הקדושים? אחמה! והלא גם זרובל הנדיק אצי'
קראה כן, ואע"פ שיש צמורה מרשעת שלומית צח
דברי, ויחנן מטעם הפנ"י כחצות ק"ד צ', ומה
לנו להתחכם ח"ו על החוס'?

ה) והנה מדברי החוס' הקדושים למדנו שאם
הרשע עשה תשובה אפשר לקרוא
בשמו, ואם זה שם שקראו צו הקצ"ה אפשר לקרוא
בשמו, ואם יש עוד שם כזה של נדיק מותר לקרוא
בשמו. ולע"ע לא ידוע לי עוד אופן של היתר צדרי
הראשונים ז"ע"א [וצדרי החוס' כחצות ק"ד צ'
כדאי מאד לעיין שם במהרש"ל וצ"פני יהושע"
וצ"הפלאה" מה שכתבו צוה. והשי"ת יאיר עיני
במאור תורתו הקדושה הטורה].

ואם כן, כשאנחנו הולכים צעקצי האן צעקצות
רבותינו הראשונים כמלאכים, עדיין אין לנו
חירון על שאלתו העצומה של הח"ח היקר שליט"א:
איך קרא שלמה המלך [צמ"א ד' ט"ו] לצו צמ"ת,
והלא הוא אמר במשלי י' "ושם רשעים ירקב", דלא
מסקינן צמ"ת? ולא מלינו שצמ"ת אשת עשו
עשתה תשובה, ולא שהקצ"ה נתן לה שם זה, ולא
שיש עוד שם צמ"ך של נדיק צמ"ת? ומה הוא
החירון על שאלה עצומה זו? [אח"כ לה"הפלאה"]

כל הנזכרים בתורה לגנאי בודאי ראוי שלא לקרותם ואם
קראוהו בדרך המתחדשים בימינו ראוי להוסיף שם אחר
ולקרותו בו וממילא יתבטל שם הישן (ואת הכתובה א"צ
לשנות שאז קראוהו בשם זה) וזה מה שאני מויעין
לשואלים ובפרט לכל אלו שקורה להם כל מיני צרות
בודאי י"ל דשמא גרים, והאמת והשלום אהבו.
אוצר תחכמה

וקבלתי המכתב ומיד כתבתי צמ"ד:

אח"כ 1234567

צמ"ד אור ליום צ' מקץ נר א' דחנכה תשס"ט

פאמע"כ הדר"ג הרמה שליט"א

נעימות צימינס נלח!

תודה רבה מאד על המכתב היקר שקיבלתי היום.

א) בענייני לא זכיתי להצין כלל וכלל מה ראוי
מציאים מהמד"ר, כי מה ענין שינוי
הנהגת הדורות מקריאה ע"ש המאורע, או מקריאה
ע"ש האצות, שאמרו ע"ו טעמים צמדרש, לענין
המחודש [שלא חלמתי, אפילו צצבעות הללו
שקוראים צמורה הקדושה מחלומות, שזו תהי'
התשובה] לחלק בין דורות "צצומן כחצי הקדש"
ובין "דורנו"? [ומה עם כל הדורות צצניתיים?
צלי כל נתינת טעם לזה? האם זו חוקה, כפרה
אדומה? ומה שלימדנו הראשונים מה שמותר צהאי
ענינא "דלא מסקינן צמ"ת", למה היום צדורנו
אין לנהוג כך? מי אסר זאת? צצקשה מאד לצאר
לי.

ב) מה שכתוב צמכתב "וצגיטין י"א א' נתקשו
[החוס'] צצם צצחאי וצצם צטאי ע"ש",
עיינתי שם, ולא דיצרו שם החוס' מאומה מענינו
דלא מסקינן צצם רשע, אלא משד ורות רעה וכו',
רח"ל.

ג) ומה שכתוב צמכתב "וכפי זכרוננו דעת
המהרש"א שהקורא צצם רשע עוצר
צאיסור גמור", הנה כשי"ל "שיח השדה" צצפעס
הראשונה נכתב שם מאמר שלם של חקירה אם הוא
איסור, עם ראיות לכאורה שאינו איסור, ואז הראה
מישהו [אולי הח"מ?] את המהרש"א, ואח"כ נדפס
ש"הראוני צחא"ג מהרש"א תענית כ"ח א' [כצ"ל],
ולא כנדפס צטעות כ"ח צ' שהוא איסור", ומאד

עשה תשובה, ג. וגם שלא נקראה כך ע"י הקצ"ה, וא"כ לע"ג.

עד שיצארו לנו מקור ושורש לחלק בין דורות הראשונים לדורות האחרונים, של"בשמת" דשלמה יועיל תירוצי החיד"א, ול"ממתן" דילן לא יועיל, כמו שהנני מבקש זאת במכתבי.

והנה לכאורה ל"ע, אם את אהליצמה עשו כינה את שמה יהודית לומר שהיא כופרת בעבודת כוכבים, כדי להטעות את אביו, א"כ איך כינה את שמה של עדה בשם בשמת על שם שהיתה מקטרת בשמים לעבודת כוכבים, וזה מורת רוח לאביו? והוא תרתי דסתרי? וצאמת לא כמוצ ברש"י אלא "ונקראת בשמת..." לא הוא כינה את שמה, אלא שכך נקראה, וא"כ ל"ע מה זה שצפ' תולדות נקראה בשמת, וצפ' ושלח נקראה עדה?

ואם תאמר שלעולם הי' שמה בשמת, והוא כינה שמה עדה לומר שסרה [עדה = סרה] מעבודת כוכבים, א"כ מאי שנא שצפ' תולדות קורא לאחת יהודית, כשם הכינוי, ולאחת בשמת, כשם המקורי, ואילו צפ' ושלח קורא לאחת עדה, כשם הכינוי, ולאחת אהליצמה, כשמה המקורי?

אבל אולי שלמה המלך פירש שכמו שיהודית דפ' תולדות הוא כינוי שמה [של אהליצמה דפ' ושלח] כדי להטעות את אביו, הכי נמי בשמת דפ' תולדות הוא כינוי שמה [של עדה דפ' ושלח], והוא שם יפה, שמבוססת במעשי ומבשמת ומקטרת לגבוה, ולכן קרא שם צמו בשמת.

ואולי יש משהו בחז"ל על זה?

וב"ה נמכדתי בזה בתשובה מאהבה מכבוד ג"א צנש"ק מהרש"א שליט"א זה לשונו:

"הקושיא ב"בשמת" בת שלמה, לכאן התירוצי ששלמה ידע שיש גם צדיקות הנקראות בשם זה (ואולי סגיא לזה גם ידיעה ברוה"ק ואינו בכלל לא בשמים היא ובמ"ש ברכ"י או"ח ל"ב), ומש"כ תוס' שבת י"ב: שיש בתנ"ך שם של צדיקים בשם הרשע, אין כוונתם דחשיבות שם הנזכר בתנ"ך מהנני, אלא דאז ידוע שיש שם כזה, אך ה"ה בידוע על שם כזה שאין נזכר בתנ"ך,

והפנ"י הנ"ל ניחא], ואם נצוא לתרוץ כדברי מרנא החיד"א זיע"א, אע"פ שצראשונים לא מצאנו זאת, וקושייתם מישמעאל, ואולי גם מאבשלום, מתנגדת לדברי הרב חיד"א, א"כ מה נתרץ? א"כ שהרב חיד"א יתרץ שחוס' כתבו גם כלי ספרתו, יעויש"ה בלשונו].

ו) והנה בגמרא ר"ה ט"ז צ' אמרו ששינוי השם הוא מהד' דברים שמקריעים גזר דינו של אדם, ואין הגמרא מדברת דווקא אם שמו כשם רשע, אלא גם שם טוב וכשר שיך ע"ז שינוי השם לקרוע גזר דינו, כמש"כ הרמב"ם שהוא אחר, ולא עליו נגזר [אם אין סיבות אחרות מעכבות, כנודע מדברי המ"צ צהל' נט"י סי' קנ"ח ס"ק ל"ח], אמנם נריך תלמוד היטב בח"א מהרש"א שם, ורואים שאין הענין פשוט כ"כ. א"כ אין כאן ענין של שמה גרים להנדה הזו, רח"ל, אלא ששינוי השם, גם שם טוב, שלא גרם להנדה, יכול להועיל, ואפילו כששמו הנוכחי הוא שם טוב, שלא הוא גרם להנדה.

אשר על כן, אחרי כל דברי המכתב הנחמד, נשאר הח"מ העלוב בלתי מדין בכל הנ"ל, והשי"ת יאיר עיני, אכ"ר.

בבקשת המחילה והסליחה

ביקרא דאורייתא

מנפה לישועות גדולות ולתשובה מאהבה

[אוצר החכמה]

משה מרדכי בן סימא לאה

והנני מבאר בס"ד לעצמי:

לכאורה ממה נפשך: אם התירוצי על בשמת צמו של שלמה המלך הוא שצפ"ס יפה ויאה ונאה וטוב לא מגרע מה שרשע או רשעית נקראו כך, אם כן למה הוא לא תירוצי טוב לדורותינו גם כן, ויהי' תירוצי על שם מתן? ואם טוענים שזה לא תירוצי טוב לנו, אם כן מה נשתנה שיהי' תירוצי טוב על "דורות כחצי הקדש", ולכן הוא מה שכתבתי במכתב שאם התירוצי הזה הוא לא טוב לנו, אם כן הדרא לדוכתה שאלת הת"ם השואל שליט"א ששואל מ"בשמת", כי אף אחד משלושת תירוצי הראשונים שיש בידינו לא מתאים כאן ל"בשמת", א. גם שאין עוד צחנ"ך מלכד צפ"ס הרשעית, צ. וגם שלא

ועב"פ לדעתי הוא תירוץ מספיק לקושיא, אם יסכים מעב"ת".

עב"ל כבוד ג"א שליט"א, ודבריו הם תפוחי זהב צמסכיות כסף דבר דבור על אופניו. אשרי העם שזכה לו!

וב"מ לשון תוס' שאנץ בשבת שם, ובאמת בכל הנהגה שלא נמצא תירוץ איך קרא צדיק לבנו בשם רשע נוכח לומר כן, רק אם איכא תירוץ אחר עדיפא לשנויי, וזה אין קושיא למה לא הקשו תוס' מבשמת, כי בד"ב הקשו על גמ' מסוימת שהזכיר בה שם מסויים. — יתכן דלזה כיוון מעב"ת בציונו לפנ"י כתובות שכתב ג"כ יסוד זה,

סימן טז

1234567

מתי מכין "אותו" מכת מרדות ומתי מכין "אותם" מכת מרדות

והלכוהו", למה לא "הציאום והלקום" לשניהם? ובקידושין י"ב ב' "רצ מנגיד אמאן דמקדש צביאה" כתב הרמב"ם פ"ג מאישות הכ"ז שמכין אותו מכת מרדות, ולמה לא אותה?

ובאה"ע סי' כ"ו הוצא הרמב"ם הזה, וצ"ת שם הציא מה"ישועות יעקב" ששאל זאת [וכותב שלא ראה לא' מהפוסקים שעמד צוה], וכותב שיש לזה ראייה מלקמן סי' מ"ט, דהיינו מיצמות קי"ח ב' שקידש צביאה א' מה' נותן ה' גיטין וכמוזה לכל אחת ואחת דקנסינן לי' דעבד איסורא, והלא גם היא עבדה איסורא, ולא רק שלא קנסינן לה, אלא עוד מקבלת כחוצה?

ואם נאמר בכל הנהגה שהאשה היא קרקע עולם, מה נאמר כשהציאתו עלי', שכתבו התוס' בכל דוכתי שזכה"ג אין זו קרקע עולם?

מה הוא סוד הענין הנשגב הגדול הזה? וכבודל המצוה העלומה שיש לנו צוה כן תגדל השמחה כשיצאנו לנו כבוד הד"ג שליט"א.

ובאה"ע שם סי' כ"ו על הגליון ב"חכמת שלמה" מציין מהרש"ק זיע"א לתשובותיו שכתב צוה, ולע"ע לא מנאחים.

מנפה ליסועה ולתשובה שלימה

כוח"ט לאלתר צפפשא"ג

משה מרדכי הלוי שולזינגר

קידושין י"ב ב' "דרב מנגיד על דמקדש בשוקא ועל דמקדש בביאה ועל דמקדש בלא שידוכי...".

מכתב א

צס"ד יום ה' לס' "למען יטב לך והארכת ימים" ט' אלול תשנ"ו

הו"כ הד"ג הרמה שליט"א

נעימות צימינס ננח!

אבקשה נא מכבוד הד"ג שליט"א להאיר עינינו בענין נפלא ונשגב שזכינו לעמוד עליו צימים אלו צלימוד הרצים צס"ד, וצריכים אנו לרצ גדול שורה לנו דעה ויצין לנו שמועה.

והוא שצלימוד מסכת נדה בענין כתמים ראינו צרמב"ם ספ"ט מאיסורי ציאה שהצא על בעלת כתם רח"ל "מכין אותו מכת מרדות", למה רק "אותו" ולא "אותה"? [קידושין כ"ט א'] והלא היא עצריינית ממש כמוהו?

ובפ"א ה"ח מאיסורי ציאה כתב הרמב"ם שהצא על חייבי לאוין לוקה הוא והיא, והצא על שני מעריות מכין אותו מכת מרדות, אותו ולא אותה? והלא גם היא עוברת כמוהו? ומאי שנא שני' לעריות מחייבי מלקות דאורייתא?

וג"א שליט"א הראה ציצמות ז' ב' וסנהדרין מ"ו א' "שוצ מעשה צאדם אחד שהטיח את אשתו תחת התאנה והציאהו לבית דין